

Odnowa Dolnośląskiej Wsi

Dr inż. Bogusław Wijatyk
Dyrektor Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego
i Rozwoju Obszarów Wiejskich

Miejsce, gdzie wsi już nie ma

Jedna z wiosek...

Dolnośląska wieś

- Praktycznie zerwana ciągłość osiedleńcza po II wojnie światowej; pozostałości kulturowe sąsiednich narodów; kilka wyraźnych grup wśród nowych mieszkańców
- Lepsze niż przeciętne warunki do produkcji rolnej (cieplejszy klimat, lepsze gleby)
- Ponad 2,5 tys. wiosek, zamieszkiwanych przeciętnie przez ok. 330 osób
- Dodatnie saldo migracji na wieś (w 2005 + 2,5 tys. osób; miasto minus 3,5 tys. osób)

Potencjał Odnowy Dolnośląskiej Wsi

- Spośród ludności wiejskiej można liczyć na co 10 osobę, która może zaangażować się aktywnie w odnowę, czyli **ok. 80 tys. osób**
  - ok. 10 % liderów, 60% naśladowców różnego stopnia, 30% silnych konserwatystów, przeciwników zmian
- Prawie 1/3 ludności zamieszkuje obszary wiejskie, mają te same wady i zalety co „przeciętny Polak”
  - Typ histeryczny (prawie skirtingowy), w zasadzie szlachecki: zmienny, wielokierunkowy, krótkotrwały; gest fantazja, altruista czasem; zastaw się a postaw się, liberum veto; polnische Wirtschaft; ułańska fantazja; 25 % populacji + 30% mających te cechy
  - Typ psychasteniczny – kmić cichy i pracowity, uparty i twardy, ale może się przeobrazić np. w Jakuba Szełę
- Mieszkańcy wsi w nikłym stopniu są zainteresowani życiem publicznym (nie czytają gazet, nie słuchają radia, czasem oglądają telewizję; **dużo gotowości do współpracy i pomocy sąsiedzkiej** (z badań M.Halamskiej)

Cele odnowy

- Poziom jednostki:
  - **każdy cel** z obszaru np.: bytu, standardu czy jakości życia, a także rozwoju kulturowego w oparciu o elementy tożsamości czy efektu synergii kontaktów międzyludzkich
- Poziom sołectwa
  - Krótkoterminowy – nieokreślony (zazwyczaj proste inwestycje)
  - Długoterminowy (...) – zazwyczaj inwestycje lub znaczące remonty; często wpływ na plany zagospodarowania przestrzennego, obszary chronione; rozkwit KULTURY, wzrost poziomu świadomości, etc.

Cele odnowy cd.

- Poziom gminy i powiatu:
  - Znane wsie, które są wzorem do naśladowania
  - Lokomotywy rozwoju
- Poziom województwa:
  - Rozwój Obszarów Wiejskich
  - Wydobyć najcenniejszych elementów regionu, zachowanie elementów KULTURY, tożsamości
  - Efektywniejsza absorpcja środków UE

Wsparcie

- Wsparcie Samorządu Województwa
  - Metodyczne
  - Strukturalne
  - Finansowe
  - Medialne
  - Koalicja na rzecz Odnowy Wsi
- Współpraca zainteresowanych gmin i powiatów

Bodźce zachęty

- Przykłady skuteczności metody (wyjazdy studyjne, wymiana doświadczeń)
- Wsparcie finansowe (UE, samorząd)
- Wkład niematerialny w rozwój wsi (opracowania dot. historii, kultury, społeczeństwa, architektury, etc.)

Struktura

- Rola wiodąca UMWD
  - Wydział Rozwoju Obszarów Wiejskich
  - Praca moderatorów
  - Współpraca z gminami i powiatami
  - Współpraca z LGD, stowarzyszeniami (grupami) odnowy
- Gminy i powiaty
  - Wsparcie Odnowy, nadawanie indywidualnych cech
  - Praca koordynatorów
  - Współpraca z LGD, stowarzyszeniami (grupami) odnowy

Warunki uczestnictwa Gminy w programie odnowy wsi

- podjęcie uchwały gminy wyrażającej wolę przystąpienia do programu odnowy wsi
- wyznaczenie, w formie pisma lub uchwały, osoby gminnego koordynatora programu odnowy, która w imieniu wójta / burmistrza odpowiada za:
  - wykorzystanie przez sołectwa wsparcia udzielanego przez samorząd województwa,
  - sprawny przepływ informacji,
  - sprawozdawczość,
  - nadzór nad wypełnianiem przez sołectwo formalnych wymogów uczestnictwa,
  - koordynację działań sołectw związanych z ich uczestnictwem w programie w relacjach z gminą oraz Urzędem Marszałkowskim,
- ustalenie systemu wsparcia dla sołectw uczestniczących w programie (**warunek zgłoszenia sołectwa do programu**)
- zapewnienie warunków do uczestnictwa w przedsięwzięciach realizowanych w ramach programu lub promujących ideę odnowy wsi,
- dokonywanie monitorowania i oceny realizacji sołeckich programów odnowy wsi oraz skuteczności ustanowionego systemu wsparcia.
- aktywne wspieranie przedsięwzięć określonych w sołeckich programach odnowy wsi.
- wsparcie organizacji oraz uczestnictwo w organizowanych przez UMWD warsztatach dot. opracowywania sołeckich strategii rozwoju.

Warunki uczestnictwa Sołectwa w programie odnowy wsi

- utworzenie grupy odnowy wsi o składzie min. 5 osobowym i wskazania jej lidera
- podjęcie **uchwały zebrania wiejskiego** wyrażającej wolę przystąpienia do programu odnowy wsi, która określa osobę lidera grupy odnowy oraz imienny skład grupy odnowy
- wypełnienie formularza zgłoszenia uczestnictwa zawierającego informacje o sołectwie
- ustalenia i przyjęcia przez zebranie wiejskie programu odnowy wsi a następnie konsekwentnej jego realizacji i aktualizacji
- efektywnego wykorzystywania oferowanych form wsparcia

Dolnośląska wieś czeka na zmiany

Informational signpost featuring the European Union flag and text in multiple languages, including "Projekt współfinansowany przez Unię Europejską".

Large stone marker with text in Polish: "Budynek Szkoły w Szamotach" and other details.

A brak odnowy oznacza

- ...